

Juryrapporten Cabaret Collectie TF, 2023

Inleiding

Vorig jaar werd al voorzichtig begonnen met het tonen van cabaret op het Nederlands Theater Festival. Dit jaar werd de Cabaret Collectie, mét onafhankelijke jury, officieel geïnstalleerd. De jury kwam al meteen voor lastige keuzes te staan, want het cabaretaanbod is groter, breder en gevarieerder dan ooit. Wij zagen een veelheid aan vormen en stijlen: van hard en nietsontziend tot verbindend en genuanceerd, van muzikaal en poëtisch tot absurdistisch en ontregelend. De naakte, rauwe stand-upcomedy-stijl, die lange tijd in de mode was, lijkt plaats te hebben gemaakt voor spannende mengvormen en vervagende grenzen tussen cabaret, stand-up en theater. Daarmee zijn nieuwe vormen van storytelling ontstaan, met vaak bijzondere aandacht voor vormgeving.

De jury zag niet alleen een variëteit aan stijlvormen, maar ook een groeiende hoeveelheid perspectieven en identiteiten op het cabaretpodium: wit, zwart, man, vrouw, hetero, homo, bi, dik, dun, jong, oud, neurotypisch, neurodivers. Met deze ontwikkeling veranderen duidelijk ook de verhalen die op het podium verteld worden, en de kritiek die door middel van humor geleverd wordt. Het persoonlijke bleek daarbij vaak politiek, zoals we terugzagen in urgente voorstellingen over klimaat, biculturele identiteit en eenzaamheid. Eén thema viel de jury in het bijzonder op: veel cabaretiers spraken het afgelopen seizoen over het krijgen van kinderen. Waar de een met veel vuur het taboe op het krijgen van een miskraam doorbrak, kaartte de ander juist de gebrekkige maatschappelijke acceptatie aan van het bewust kinderloos blijven. Weer anderen gaven een persoonlijk inkijkje in de geneugten van het vader- of moederschap (en maakten het onvermijdelijke slaapgebrek invoelbaar).

Wij zijn er trots op dat de Cabaret Collectie onderdeel is geworden van het Nederlands Theater Festival, een teken van de voortgaande professionele ontwikkeling en emancipatie van het genre. Dit is terug te zien in de selectie, waarmee we de veelheid aan vormen, stijlen, identiteiten en perspectieven tonen die het cabaret vandaag rijk is.

Saman Amini's integratieplan – Black Sheep can fly

Lang

Na een aantal onvergetelijke toneelvoorstellingen verovert Saman Amini met *Saman Amini's integratieplan* nu ook de cabaretpodia. Die gedurfde zet blijkt in alle opzichten een verrijking voor theater- én cabaretminnend Nederland. Amini verrast met een ijzersterk opgebouwd programma, waarin hij de toeschouwer op aimabele wijze zijn verhaal binnenlokt. Dat verhaal staat in het teken van integreren, in een land dat zich zowel welkom als onwelkom opstelt, maar waarvan buiten kijf staat dat het niet dezelfde beweging naar hem maakt als

hij naar het land. Met veel gevoel voor details en mooie onverwachte wendingen bouwt Amini op naar deze pijnlijke constatering, in een rake voorstelling die hij ruimhartig lardeert met mooie, kleine liedjes en treffende publieksparticipatie.

Amini is een rasartiest: hij kan spelen, zingen, improviseren en imiteren. Hij kan publiek verleiden en bedonderen, hij verknoopt het persoonlijke met het geëngageerde en de lach met de pijn – en dat alles met de schijnbare vanzelfsprekendheid van een ruimschoots gearriveerde cabaretcoryfee.

Terloops betreft Amini ook zijn toeschouwers bij zijn relaas. Hij wordt kwetsbaar maar vraagt die kwetsbaarheid ook terug van het publiek. Wie zich daarvoor openstelt is getuige van, ja, zelfs medeplichtig aan, een overdonderende voorstelling.

Kort

Na een aantal onvergetelijke toneelvoorstellingen verovert Saman Amini met *Saman Amini's integratieplan* nu ook de cabaretpodia. Die gedurfde zet blijkt in alle opzichten een verrijking voor theater- én cabaretminnend Nederland. Amini verrast met een ijzersterk opgebouwd programma, waarin hij de toeschouwer op aimabele wijze zijn verhaal binnenlokt. Amini is een rasartiest: hij kan spelen, zingen, improviseren en imiteren. Hij kan publiek verleiden en bedonderen, hij verknoopt het persoonlijke met het geëngageerde en de lach met de pijn – en dat alles met de schijnbare vanzelfsprekendheid van een ruimschoots gearriveerde cabaretcoryfee.

Quote

Amini is een rasartiest: hij kan spelen, zingen, improviseren, hij verknoopt het persoonlijke met het geëngageerde en de lach met de pijn. Hij kan publiek verleiden en bedonderen, en hij wordt kwetsbaar maar vraagt die kwetsbaarheid ook terug van zijn toeschouwer. Wie zich daarvoor openstelt is getuige van, ja, zelfs medeplichtig aan, een overdonderende voorstelling.

***Waarom ben jij zo?* – Jawad Es Soufi**

Lang

In zijn indrukwekkende debuut *Waarom ben jij zo?* laat Jawad Es Soufi zien dat hij een kracht is waarmee we komende jaren rekening moeten gaan houden. Es Soufi, beter bekend van zijn alter ego Sloegie, is sympathiek, aanstekelijk en zelfverzekerd.

Hij schakelt soepel tussen verschillende Hollandse en Marokkaanse typetjes en accenten. Hij neemt herkenbare stereotypen uit verschillende culturen op de hak, maar doet daarbij weinig concessies aan een wit schouwburgpubliek. Dat maakt hem verfrissend. Hij heeft zijn eigen taal, zijn eigen referentiekader, en brengt daarmee ook een nieuw (niet-wit) publiek

de theaters in. Dat publiek is soms luidruchtig, maar Es Soufi verliest, mede dankzij zijn sterke publieksinteractie, nooit de controle. Es Soufi schudt op deze manier het cabaret lekker op, en toont ons een nieuwe generatie biculturele makers die haar eigen plan trekt.

Zijn stand-up-show heeft een uitgekiende dramaturgie, met als rode draad een even grappig als ontroerend verhaal over een onverwacht intieme ontmoeting met een witte medepatiënt in een Rotterdams ziekenhuis. Dit verhaal werkt uiteindelijk verbindend, zonder dat Es Soufi's cabaret zijig wordt of aan durf verliest.

Kort

Es Soufi, beter bekend van zijn alter ego Sloegie, is sympathiek, aanstekelijk en zelfverzekerd. In zijn indrukwekkende debuut *Waarom ben jij zo?* schakelt hij soepel tussen verschillende Hollandse en Marokkaanse typetjes en accenten. Hij neemt herkenbare stereotypen uit verschillende culturen op de hak, maar doet daarbij weinig concessies aan een wit schouwburgpubliek. Dat maakt hem verfrissend. Zijn stand-up-show heeft een uitgekiende dramaturgie, met als rode draad een even grappig als ontroerend verhaal over een onverwacht intieme ontmoeting met een witte medepatiënt in een Rotterdams ziekenhuis. Dit verhaal werkt verbindend, zonder dat Es Soufi's cabaret zijig wordt of aan durf verliest.

Quote

Es Soufi, beter bekend van zijn alter ego Sloegie, is sympathiek, aanstekelijk en zelfverzekerd. Hij schakelt soepel tussen verschillende Hollandse en Marokkaanse typetjes en accenten. Hij neemt herkenbare stereotypen uit verschillende culturen op de hak, maar doet daarbij weinig concessies aan een wit schouwburgpubliek. Dat maakt hem verfrissend.

N00b speelt n00b – N00b

Lang

N00b debuteert met *n00b speelt n00b* met een regelrechte theaterwervelwind, die nietsontziend dwars door de theaters raast en nog lang in de zalen en in de hoofden van de toeschouwers blijft nagalmen. Isabelle Kafando en Laura Bakker weten in een krankzinnig goed debuutprogramma een indrukwekkend boeket aan uiteenlopende personages te vertolken, bijeengebonden door een rafelig lint van ironie, ijdeluiterij en zelfoverschatting.

Kafando en Bakker zijn performers die soepel en razendsnel kunnen schakelen, die schaamteloos hun hele fysiek, mimiek en stemgebruik inzetten en zichzelf noch de ander daarbij sparen. Uit hun onderwerpkeuze spreekt een onstuitbare fantasie en een aanstekelijke voorliefde voor weird absurdisme, waarvan je denkt dat het ver van je afstaat maar waar je je al snel beter bij thuis blijkt te voelen dan je aanvankelijk dacht of hoopte. Zo

halen ze met vrolijk venijn en milde ironie uit naar de tijdgeest, maar zonder deze definitief af te schrijven: aan elk kronkelend typetje ligt duidelijk een bak compassie ten grondslag.

Ze blazen omver, maar durven ook kwetsbaar te worden. Zo bouwen ze aan een bizar universum dat bevolkt wordt door uiteenlopende varianten van de ploeterende mens, zo eentje die het allemaal ook niet weet, maar zich daar niet door laat tegenhouden – integendeel.

Kort

Isabelle Kafando en Laura Bakker (n00b) weten in een krankzinnig goed debuutprogramma een indrukwekkend boeket aan uiteenlopende personages te vertolken, bijeengebonden door een rafelig lint van ironie, ijdeluiterij en zelfoverschatting. Uit hun onderwerpkeuze spreekt een onstuitbare fantasie en een aanstekelijke voorliefde voor weird absurdisme, waarvan je denkt dat het ver van je afstaat maar waar je je al snel beter bij thuis blijkt te voelen dan je aanvankelijk dacht of hoopte. Ze blazen omver, maar durven ook kwetsbaar te worden. Zo bouwen ze aan een bizar universum dat bevolkt wordt door uiteenlopende varianten van de ploeterende mens.

Quote

Dit zijn performers die razendsnel kunnen schakelen, die schaamteloos hun hele fysiek, mimiek en stemgebruik inzetten. Ze blazen omver, maar durven ook kwetsbaar te worden. Zo bouwen ze aan een absurdistisch universum dat bevolkt wordt door uiteenlopende varianten van de ploeterende mens.

DNA – Peter Pannekoek

Lang

Peter Pannekoeks vierde voorstelling *DNA* is wervelend, spannend en ambitieus. Pannekoek is als geen ander in staat zijn publiek te plagen en te provoceren, en weet precies hoe ver hij te ver kan gaan. Hij is echter te intelligent en te uitgekiend om te choqueren om het choqueren. Allengs ontvouwt zich een groter plan en blijkt achter zijn harde grappen een genuanceerde denker schuil te gaan, die een pleidooi houdt voor verbeeldingskracht en empathie.

Pannekoek is erin geslaagd deze zware thema's te verwerken in een licht programma met een lekker hoge graptichtheid. Tegelijkertijd zet zijn cabaret aan het denken en vraagt het van de toeschouwer om zich echt open te stellen en de eigen vooroordelen kritisch tegen het licht te houden.

Pannekoek heeft een – al even ambitieus – decor, dat steeds van vorm en betekenis verandert en zijn verhaal op fascinerende wijze bij- en tegenkleurt. Bij Pannekoek vloeien

stand-up-invloeden op die manier mooi samen met een theatrale vertel- en verbeeldingsstijl in de traditie van het toneelmatige cabaret van Freek de Jonge en Youp van 't Hek. Ook met zijn uitstekende speltechniek, timing en bravoure kan hij zich inmiddels meten met de groten uit het vak.

Kort

Peter Pannekoek is als geen ander in staat zijn publiek te plagen en te provoceren, en weet precies hoe ver hij te ver kan gaan. Achter zijn harde grappen blijkt allengs een genuanceerde denker schuil te gaan, die een pleidooi houdt voor verbeeldingskracht en empathie. Pannekoek is erin geslaagd deze zware thema's te verwerken in een licht programma met een lekker hoge graptichtheid. Met zijn uitstekende speltechniek, timing en bravoure kan hij zich inmiddels meten met de groten uit het vak.

Quote

Pannekoek is als geen ander in staat zijn publiek te plagen en te provoceren, en weet precies hoe ver hij te ver kan gaan. Achter zijn harde grappen blijkt allengs een genuanceerde denker schuil te gaan, die een pleidooi houdt voor verbeeldingskracht en empathie.

***BloodBitches* – Nina de la Parra en Sanne Landvreugd**

Lang

Na haar overweldigende debuut *Gods wegen* bevestigt Nina de la Parra haar status als een van de spannendste comédiennes van dit moment met de opvolger *Bloodbitches*, een ijzersterk feministisch cabaretpamflet dat rake klappen uitdeelt, ontroert en ontwapent. De la Parra bedient zich van vele registers in een lekker onbeteugeld en chaotisch relaas waarin precaire thema's als afkomst en identiteit onder de loep worden genomen.

Mooi is de liefdevolle interactie met saxofonist Sanne Landvreugd, die als een soort tegenpool rust en ritme in het programma aanbrengt, en bovendien imponeert met een aantal solo's die je niet snel zal vergeten. Zo claimt ook zij op haar manier de ruimte, die haar door De la Parra overigens ook genereus wordt toebedeeld.

Achter het gretige bombast en de vrolijke overdrijving, gloort onontkoombaar de onderliggende zeggingskracht van *BloodBitches*, dat per saldo gaat over de pijn die voortkomt uit haar verleden en waarin vervolgens wordt onderzocht hoe die pijn kan worden omgezet in kracht. Dat onderzoek zo open en onomwonden delen met een publiek, is genereus en vooral ook heel moedig. De la Parra is eerlijk, oergeestig, ironisch, toch niet ironisch, furieus en geweldig. Ze claimt haar podium als biculturele vrouw, wil elk taboe omverwerpen en neemt die missie op hilarische wijze serieus.

Kort

Bloodbitches is een ijzersterk feministisch cabaretpamflet dat rake klappen uitdeelt, ontroert en ontwapent. Nina de la Parra bedient zich van vele registers in een lekker onbeteugeld en chaotisch relaas waarin precare thema's als afkomst en identiteit onder de loep worden genomen. Mooi is de liefdevolle interactie met saxofonist Sanne Landvreugd, die als een soort tegenpool rust en ritme in het programma aanbrengt. De la Parra is eerlijk, oergeestig, ironisch, toch niet ironisch, furieus en geweldig. Ze claimt haar podium als biculturele vrouw, wil elk taboe omverwerpen en neemt die missie op hilarische wijze serieus.

Quote

BloodBitches is een ijzersterk feministisch cabaretpamflet dat rake klappen uitdeelt, ontroert en ontwapent. De la Parra bedient zich van vele registers in een lekker onbeteugeld en chaotisch relaas waarin precare thema's als afkomst en identiteit onder de loep worden genomen.

Team Solo – Merijn Scholten

Lang

Merijn Scholten is een cabaretier die Instagram-fenomeen werd die weer cabaretier werd. In *Team Solo* brengt hij verschillende types uit zijn Instagram-comedy op het toneel, maar gebruikt hij het podium ook voor een intelligente reflectie op de beperkingen van het technologisch kapitalisme.

In zijn solodebuut is meer ruimte voor het persoonlijke dan in zijn voormalige duoschap bij De Partizanen en dat geeft zijn voorstelling een prettig soort authenticiteit. Hoe hilarisch en ontregelend zijn sketches ook zijn, bij Scholten schemeren de twijfel en de tragiek steeds door zijn karakters heen. Ook de façade die de performer met al die typetjes kan optrekken wordt even expliciet gemaakt, wanneer zijn vriendin hem vraagt waarom hij nooit eens zichzelf is (het antwoord is even grappig als onbeholpen).

Zijn serieuze, beschouwende slotmonoloog (of eigenlijk: dialoog) komt hard aan, vooral doordat die zo'n scherp contrast vormt met de vlotte aaneenschakeling van absurde sketches, muzikale uitspattingen en flitsende lichteffecten die eraan voorafgaat. De titel, *Team Solo*, dekt de lading uiteindelijk perfect. Het is ontroerend hoe Scholten juist met een overdaad aan typetjes de eenzaamheid invoelbaar maakt die zijn vele karakters (en misschien toch ook de cabaretier achter die maskerades) ervaren.

Kort

In *Team Solo* brengt Merijn Scholten verschillende types uit zijn Instagram-comedy op het toneel, maar gebruikt hij het podium ook voor een intelligente reflectie op de beperkingen

van het technologisch kapitalisme. In zijn solodebuut is meer ruimte voor het persoonlijke dan in zijn voormalige duoschap bij De Partizanen en dat geeft zijn voorstelling een prettig soort authenticiteit. De titel, *Team Solo*, dekt de lading uiteindelijk perfect. Het is ontroerend hoe Scholten juist met een overdaad aan typetjes de eenzaamheid invoelbaar maakt die zijn vele karakters (en misschien toch ook de cabaretier achter die maskerades) ervaren.

Quote

In *Team Solo* brengt hij verschillende types uit zijn Instagram-comedy op het toneel, maar gebruikt hij het podium ook voor een intelligente reflectie op de beperkingen van het technologisch kapitalisme. In zijn solodebuut is meer ruimte voor het persoonlijke dan in zijn voormalige duoschap bij De Partizanen en dat geeft zijn voorstelling een prettig soort authenticiteit.

Modderkruipers – Yentl en de Boer

Lang

Yentl en de Boer hebben een perfect afgestelde antenne voor de absurditeit en de belachelijkheid van uit het leven gegrepen situaties. Nooit meer kijk je hetzelfde naar de laatste bitterbal op de schaal als na het zien van deze voorstelling, of stel je met dezelfde geveinsde onbevangenheid voor tóch maar een wijntje bij de lunch te nemen. En ja, ook de aanblik van een kat is na het zien van dit programma definitief van elke onschuld gespeend.

Behalve een arsenaal aan droogkomische en hilarische nummers, maken Yentl en de Boer ook indruk met meer gevoelige, ingetogen liedjes – zoals het prachtige ‘Het juiste pad’ – die werkelijk door merg en been gaan. Grote kracht van de theaterliedjes van Yentl en de Boer is bovendien de consequent goed doordachte wisselwerking tussen vorm en inhoud, bijvoorbeeld in het lied ‘Ik ben een ander’, waarin ze aanvankelijk om de beurt een woord zingen, zodat ze op vervreemdende wijze samensmelten, maar toch van elkaar verwijderd blijven. Het prachtige decor en de fijne interactie met muzikanten Charly Zastra en David Gram tillen de toch al sterke voorstelling nog verder op.

Yentl en de Boer tonen zich met *Modderkruipers* twee van de beste kleinkunstenaars van dit moment, die hopelijk nooit onder de modder zullen verdwijnen.

Kort

Yentl en de Boer hebben een perfect afgestelde antenne voor de absurditeit en de belachelijkheid van uit het leven gegrepen situaties. Behalve een arsenaal aan droogkomische en hilarische nummers, maken Yentl en de Boer ook indruk met meer gevoelige, ingetogen liedjes – zoals het prachtige ‘Het juiste pad’ – die werkelijk door merg en been gaan. Grote kracht van de theaterliedjes van Yentl en de Boer is de consequent

goed doordachte wisselwerking tussen vorm en inhoud. Het prachtige decor en de fijne interactie met muzikanten Charly Zastrau en David Gram tillen de toch al sterke voorstelling nog verder op.

Quote

Behalve een arsenaal aan droogkomische en hilarische nummers, maken Yentl en de Boer ook indruk met meer gevoelige, ingetogen liedjes – zoals het prachtige ‘Het juiste pad’ – die werkelijk door merg en been gaan. Grote kracht van de theaterliedjes is bovendien de consequent goed doordachte wisselwerking tussen vorm en inhoud.